

Predmet: Zvornik (Grujić Branko i dr.)

Veće za ratne zločine Okružni sud u Beogradu Republika Srbija

Broj predmeta: KV.5/05

Optužnica: KTRZ br. 17/04 od 12. avgusta 2005.

Krivično delo: ratni zločin protiv čovečnosti, iz člana 142, stav 1 KZSFRJ

Tužilac za ratne zločine: Milan Petrović

Optuženi: Branko Grujić, Branko Popović, Dragan Slavković zvan Toro, Ivan Korać zvan Zoks, Siniša Filipović zvan Lopov i Dragutin Dragičević zvan Bosanac

Branioци: Vladimir Petrović (za Branka Grujića), Miroslav Perković (za Branka Popovića), Miroslav Đorđević (za Dragana Slavkovića), Dragan Đokić (za Ivana Koraća), Ilija Radulović (za Sinišu Filipovića), Milomir Šalić (za Dragutina Dragičevića)

Sudsko veće: Tatjana Vuković, predsednica Veća Sudija Vesko Krstajić, član eća Sudija Olivera Anđelković, član Veća

Punomoćnici oštećenih: Nataša Kandić, izvršna direktorka Fonda za humanitarno pravo (FHP) i advokat Dragoljub Todorović

Posmatrači: Regionalni tim za praćenje domaćih suđenja za ratne zločine (FHP, Istraživačko-dokumentacioni centar-IDC), OEBS, Udruženje porodica nestalih i ubijenih u opštini Zvornik

Glavni pretres: 28. 11. 2005.

Izveštaj: Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici žrtava

Sud je doneo rešenje o obustavljanju postupka protiv optuženog Duška Vučkovića, koji je 20. novembra 2005. zatečen mrtav u toaletu pritvorske jedinice u Okružnom zatvoru u Beogradu.

Odbrana Branka Grujića

Prvog septembra 1990. izabran je za predsednika Opštinskog odbora Srpske demokratske stranke (SDS) u Zvorniku. Krajem decembra 1991. godine, SDS je dobila Uputstvo o delovanju organa srpskog naroda u vanrednim uslovima, prema kojem su postojale varijante A i B. Prema varijanti A, SDS formira Krizni štab opštine, čiji je predsednik, predsednik Opštinskog odbora SDS-a, a u Krizni štab ulaze svi funkcioneri u opštini, narodni poslanici iz Zvornika i članovi Izvršnog odbora opštine, srpske nacionalnosti. Prema varijanti B, imajući u vidu činjenicu da je u opštini Zvornik sastav stanovništva 60:40 %, a u samom gradu 76:24 %, u korist Muslimana, u slučaju sukoba formirati srpsku opštinu Zvornik u koju će ući sve srpsko stanovništvo i sva srpska sela a muslimanska sela i stanovništvo ostati pod muslimanskom skupštinom i upravom.

Povlačenje srpske vlasti u Karakaj

Kada je Alija Izetbegović, tadašnji predsednik Predsedništva BiH, naredio mobilizaciju i kada je načelnik SUP-a Zvornik, Musliman, u noći između 3. i 4. 4. 1992. počeo da deli puške samo Muslimanima, onda je kompletan srpski Krizni štab prešao na srpsku teritoriju, u Karakaj u fabriku *Alhos*. Tako su u Zvorniku ostali opštinski funkcioneri Muslimani. Telefonom su se dogovorili sa srpskim funkcionerima da se nađu u Malom Zvorniku, u hotelu *Jezero* i dogovore se kako da se izbegne sukob i uspostavi saradnja. Na sastanak su došla četvorica Muslimana i

Jovo Mijatović, narodni poslanik i predsednik srpske opštine Zvornik i Jovo Ivanović, predsednik Izvršnog odbora Opštine Zvornik. U sali, gde je je trebalo da se održi sastanak, bili su Željko Ražnjatović Arkan, njegov zamenik major Peja [Pejić] i Ljubiša Mauzer iz Bijeljine. Tu je Arkan vikao na srpske predstavnike, pitajući ih ko ih je ovlastio da dele srpsku zemlju i istukao je i Mijatovića i Ivanovića. Muslimane nije dirao. Sve te podatke optuženi Grujić je saznao od Mijatovića i Ivanovića, koje je video u Zvorniku nakon što su se vratili sa sastanka. Bili su modri od batina.

Upad Arkanovih jedinica u Zvornik

Prema navodima optuženog, Arkan ga je 6. 4. 1992. smenio sa mesta predsednika Kriznog štaba i postavio svedoka K. Na pitanje predsednice Veća ko je držao Zvornik 6. 04.a, optuženi je odgovorio: “U to vreme su držale barikade *Zelene beretke* na svim prilazima Zvorniku: negde otprilike od 4. do 9. aprila niko nije mogao ući ni izaći iz Zvornika, oni su držali barikade... Mi smo fizički bili u Karakaju”. Arkanova vojska je ušla u Zvornik 9. 4. i zauzela grad. Po rečima optuženog Grujića, odluku da se zauzme Zvornik doneli su Arkan i njegov zamenik Peja. O svojim saznanjima, svedok kaže: “... ja nisam baš bio u toku tih priprema, da kažem, uzimanja Zvornika, jer nikada u našem planu, ni u Kriznom štabu ni u zvaničnoj politici, nije bilo uzimanja mesta koja su pod muslimanskom kontrolom odnosno gde su Muslimani većina, nego smo uvek računali da držimo i sačuvamo prostore tamo gde su Srbi”.

Donošenje bitnih odluka u opštini Zvornik

Prema iskazu optuženog Branka Grujića, glavne odluke u Zvorniku, posle zauzimanja grada, donosili su Krizni štab i Privremena vlada. Oni su doneli naredbu o opštoj mobilizaciji, odluku o proglašenju ratnog stanja i davanju ovlašćenja stanici javne bezbednosti u Malom Zvorniku i Loznici za privođenje civilnih lica koja beže sa teritorije Zvornik u Srbiju da bi izbegla mobilizaciju. Predsednik Kriznog štaba i privremene Vlade bio je Branko Grujić, ali optuženi tvrdi da su pomenute odluke donete kada on nije bio prisutan. Branko Grujić je kao predsednik privremene Vlade, 16. 6. 1992. godine, potpisao imenovanje optuženog Branka Popovića (koji se predstavljao kao Marko Pavlović) za komandanta Vojne teritorijalne komande (VTK). Inače, privremena Vlada je još 28. aprila 1992. postavila Branka Popovića za komandanta Štaba teritorijalne odbrane (Štab TO). Odmah nakon postavljenja Branka Popovića za načelnika TO, privremena Vlada je donela odluku da se jedinica koja se zvala *Žučina* mora staviti pod komandu Štaba TO. Načelnika SUP-a i komandira stanice milicije postavio je MUP na predlog privremene Vlade. S obzirom na to da je bilo ratno stanje, MUP je bio podređen Štabu TO.

Prva tačka optužnice: deportacija 1822 Muslimana iz Kozluka

Početkom maja stanovnici Kozluka su po prvi put hteli da se isele prema Tuzli. Tim povodom je održan skup u Kozluku, kojem su prisustvovali imam iz Tuzle, vladika Kačavenda i Branko Grujić. Muslimani su izneli da se zbog ratišta u blizini osećaju nesigurno. Na tom skupu Muslimani su tražili da imaju lekara, bolnička kola, kao i da im se pomogne u hrani, odeći i sredstvima za higijenu. Optuženi Grujić tvrdi da su svi njihovi zahtevi ispunjeni, uključujući multietničku policiju. U međuvremenu, svi Muslimani, kao i Srbi, predali su oružje. Posle mesec i po dana Fadil Banjanović, sekretar mesne zajednice, obavestio je predsednika privremene Vlade Branka Grujića da ima problema. Grujić je zajedno sa predsednikom opštine Jovom Mijatovićem, otišao u Kozluk u tu su saznali da se noću puca iznad kuća, da se deca plaše, da žene plaču i tražio je zaštitu. Grujić mu je rekao da ništa ne može da mu garantuje i predložio je da odu kod Peje [Arkanov major]. Zajedno su otišli u fabriku *Alhos*, kod Peje ali je Peja primio samo Fadila. Posle je Peja telefonom javio u vladu da se sa Fadilom dogovorio da svi Muslimani iz Kozluka mogu da izađu, ali ne prema Tuzli nego preko Srbije za inostranstvo. Vlada je, prema

rečima optuženog Grujića, odobrila iseljenje Kozlučana i obavezala miliciju i Štab TO da im omoguće miran izlazak. Optuženi tvrdi da je sve detalje oko izlaska Fadil Banjanović dogovarao sa *Pejom*, optuženim Brankom Popovićem i komandrom milicije. Optuženi tvrdi da tog dana, 26. 6.1992. kada su se Kozlučani iselili, on nije bio u Kozluku, da im nije rekao kako imaju sat vremena da se isele i da su svi dobrovoljno otišli.

Fond za humanitarno pravo